

MERIANNA ROSSI, KATJA VÄHÄSANTANEN & SAARA PYYKKÖNEN

Työhyvinvointitoimijuus esihenkilötyössä – Tarinoita uuden toimijuuskäsitteen taustalle

Työhyvinvointi ja sen tukeminen on oleellista työelämässä yksilöille, organisaatioille ja yhteiskunnalle. Esihenkilöt ovat tärkeitä työntekijöiden työhyvinvoinnin tukijoina, mutta oleellista on myös kiinnittää huomiota heidän omaan työhyvinvointiinsa ja sen tukemiseen. Narratiivisessa tutkimuksessa tarastelemme julkisen sektorin esihenkilöiden työhyvinvointitoimijuutta. Ymmärrämme työhyvinvointitoimijuuden työhyvinvointia koskevien kokemusten ja asenteiden sekä sitä koskevien tekojen, valintojen ja päätösten yhtymäkohtana. Esihenkilötyössä työhyvinvointitoimijuus kattaa oman työhyvinvointia koskevan toiminnan sekä heijastuu työntekijöiden työhyvinvointiin ja sen tukemiseen.

Tutkimme työhyvinvointitoimijuutta esihenkilön ja valmentajan välisessä dialogissa hyödyntäen yh-

deksän esihenkilön yksilövalmennustapaamisen nauhoitusta. Aineistosta muodostimme neljä esihenkilöiden työhyvinvointitoimijuutta kuvaavaa tarinaa, jotka rakentuivat suhteessa esihenkilön valmennuksessa tapahtuvaan kerrontaan. Tarinat ilmentävät edistävää, vastustavaa, epävarmaa ja ulkoistavaa työhyvinvointitoimijuutta esihenkilötyössä. Keskustelemme, kuinka 'työhyvinvointitoimijuus' mahdollistaa työhyvinvoinnin tutkimisen ja tukemisen tulevaisuudessa uudeltaisesta näkökulmasta.

Asiasanat: esihenkilötyö, työhyvinvointi, työhyvinvointitoimijuus, työhyvinvointivalmennus, työhyvinvoinnin kehittäminen, ohjaus (neuvonta ja opastus)

Aikuiskasvatus 45(1), 6

MERIANNA ROSSI, KATJA VÄHÄSANTANEN & SAARA PYYKKÖNEN

Well-being agency in managerial work – Stories behind the new concept of agency

Well-being at work and supporting it is essential for individuals, organisations and society. While managers play an important role in supporting the well-being of their employees, it is also essential to pay attention to their own well-being and how to support it. In our narrative study, we explored the agency of managers in the public sector in relation to well-being at work. We understand such well-being agency at work as the confluence of experiences and attitudes towards well-being at work and the actions, choices and decisions that affect it. In managerial work, well-being agency at work encompasses one's own activities related to well-being at work and is reflected in the well-being of the employees and the ways of supporting it. We studied well-being agency at work in

the dialogue between a manager and their coach, using recordings of nine managers' individual coaching sessions. Based on the data, we constructed four narratives of a managers' well-being agency at work. The stories express a manager's promotive, resistant, uncertain and externalising well-being agency at work. We discuss how the concept of well-being agency at work will enable us to study and support well-being at work from a new perspective in the future.

Keywords: managerial work, direction (instruction and guidance), well-being at work, agency of well-being

Aikuiskasvatus 45(1), 6

Translated by Esko Clarke Sario.

INKERI LAHTI, MIRJAMAIJA MIKKILÄ-ERDMANN & TUIKE IISKALA

Asemoituminen ja ammatillinen toimijuus kouluyhteisön johtamisessa – Tarinalinjat perusopetuksen rehtorien kertomuksissa

Tarkastelemme tässä tutkimuksessa perusopetuksen rehtorien asemoitumista ja ammatillista toimijuutta kouluyhteisössä. Tutkimusaineistomme muodostavat kirjalliset oppimispäiväkirjat (N = 16) ja teemahaastattelut (N = 10). Analysoimme aineiston narratiivien temaattisella analyysillä. Tutkimuksen tuloksena muodostimme kolme rehtorien asemoitumista ja ammatillista toimijuutta ilmentävää tarinalinjaa. Nimesimme ne 1) traditio-, 2) rehtori- ja 3) yhteisölähtöiseksi tarinalinjaksi. Asemoituminen ja ammatillinen toimijuus jakautuivat koulun rutineista ja pysyvyydestä huolehtimiseen, rehtorin jakamattoman vastuun korostumiseen tai yhteisölliseen vastuun jakamiseen. Tutkimuksemme tuloksissa ha-

vaittiin kontekstin rajoittavat ja resursoivat vaikutukset rehtorin ammatilliseen toimijuuteen. Tuloksemme viittaavat siihen, että toimijuuden rajoittuminen totuttuihin toimintatapoihin voi vaikeuttaa työn kehittämistä. Päätelemme, että rehtorien ammatillinen toimijuus vaatii työnjohdollista ja koulutuksellista tukea, jotta koulujen tavoitteellinen kehittäminen on johtamisen ytimessä.

Asiasanat: rehtorit, johtaminen, asemoituminen, ammatillinen toimijuus, tarinalinja, toimijuus, narratiivisuus

Aikuiskasvatus 45(1), 20

INKERI LAHTI, MIRJAMAIJA MIKKILÄ-ERDMANN & TUIKE IISKALA

Positioning and professional agency in school community leadership – Narrative lines in the accounts by principals of primary education

In this study, we examine the positioning and professional agency of primary school principals in the school community. The research data consist of written learning diaries (N = 16) and thematic interviews (N = 10). We analysed the data using thematic analysis of narratives and constructed three narratives reflecting the principals' positioning and professional agency. They were named as 1) tradition-oriented, 2) principal-oriented and 3) community-oriented narratives. Positioning and professional agency were divided between ensuring routines and permanence of the school, emphasising the principal's undivided responsibility, or the responsibility being shared with

hin the community. The results revealed the limiting and resourcing effects of context on principals' professional agency. Our findings suggest that the restriction of agency to familiar practices can make it difficult to develop at work. We conclude that principals' professional agency requires managerial and educational support to place goal-oriented school development at the heart of the leadership.

Keywords: headmasters, leadership (activity), positioning, human agency

Aikuiskasvatus 45(1), 20

Translated by Esko Clarke Sario.

Spinoza, affektit, intersektionaalisuus ja aikuiskasvattajan itseymmärrys

Baruch Spinozaa ei ole pidetty kasvatustieteenfilosofina, eikä hän kirjoittanut pedagogiikasta. Silti viime vuosina hänen ajatteluaan on käsitelty kasvatustieteissä. Kysyn, kuinka Spinozan affekti- ja tietoteorian näkökulmasta kokemuksellisen tiedon ja rationaalisuutta korostavan tiedon vastakkainasettelua on mahdollista purkaa aikuiskasvatuksessa ja intersektionaalisessa tiedontuotannossa.

Artikkelin esimerkit ovat muotoutuneet vuorovaikutuksessa sosiaalityön aikuisopiskelijoiden kandidaatti- ja maisteriseminaareja ohjatessa. Spinozalle mieli on ruumiin idea, ja sikäli kun opiskelijoiden ja aikuiskasvattajan ruumiillinen kokemus ja siten ”toimintakyvyn ja ilon” aiheuttajat eivät ole identtisiä, näiden ruumiin ideoiden tuottama tieto poikkeaa toi-

sistaan. Oppimisen tiloissa moninaiset kokemukset on kuitenkin mahdollista yhdistää aktiivisesti jäsennehtynä yhteisiksi käsityksiksi, tavoitteena adekvaatti tieto. Niin ikään opiskelijoiden esiintuomien kokemusten synnyttämät affektit tarjoavat aikuiskasvattajalle mahdollisuuden itsetutkiskeluun ja -kritiikkiin. Näitä käsittelemällä hän ymmärtää enemmän itseään aktivoituen iloon. Sillä samalla, kun opimme itsestämme, luomme ymmärrystä ympäröivästä luonnosta ja yhteiskunnasta, koska Spinozan mukaan olemme osa luontoa eli yhteiskuntaa.

Asiasanat: affektiivisuus, intersektionaalisuus, aikuiskasvatus, tietoteoria

Aikuiskasvatus 44(1), 32

Spinoza, affect, intersectionality and the self-understanding of an adult educator

Baruch Spinoza has not been considered a philosopher of education, nor did he write about pedagogy. However, in recent years, his thinking has been discussed in educational sciences. In this article, I ask how Spinoza's theory of affects and theory of knowledge dissolve the opposition between experiential knowledge and rational knowledge in adult education as the production of intersectional knowledge.

The examples in the article have been shaped in the interaction while supervising bachelor's and master's seminars for adult social work students. For Spinoza, the mind is the idea of the body, and insofar as the bodily experience of the students and the adult educator, and thus the causes of 'activity and joy', are not identical, the knowledge produced by these ideas of the body differ from each other.

But in mode of learning, it is possible to combine diverse experiences in an actively structured way into shared understandings, with the target of adequate knowledge. Likewise, the affects generated by the students' experiences offer the adult educator the opportunity for self-reflection and criticism. By dealing with these, he understands more about himself and activates to joy. For as we learn about ourselves, we create an understanding of the surrounding nature and society, and according to Spinoza we are part of nature or society.

Keywords: affectivity, intersectionality, adult pedagogy, theory of knowledge

Aikuiskasvatus 44(1), 32

Translated by the author.